

NHỮNG TRỞ NGẠI CẦN THÁO GỠ CHO HOÀN THIÊN KHUNG PHÁP LÝ VỀ PHÂN QUYỀN, PHÂN CẤP QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC

HUỲNH VĂN THỜI*

Hiện nay ở nước ta, có rất nhiều điều kiện thuận lợi, những yếu tố thúc đẩy phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước. Đồng thời, cũng còn tồn tại các trở ngại, trong đó có trở ngại từ mô hình chính quyền địa phương hiện hành. Bài viết đưa ra các ý kiến bước đầu về những trở ngại cần tháo gỡ cho hoàn thiện khung pháp lý về phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước.

Từ khóa: Phân quyền; phân cấp; quản lý nhà nước; khung pháp lý về phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước.

Currently in Vietnam, there are many favorable conditions that promote decentralization of state management. However, challenges persist, including those stemming from the current local government model. The article presents initial opinions on the obstacles to be addressed to enhance the legal framework for decentralization of state management

Keywords: Decentralization; state management; legal framework on decentralization of state management.

NGÀY NHẬN: 12/5/2024

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 15/6/2024

NGÀY DUYỆT: 16/7/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.342.2024.896>

1. Đặt vấn đề

Cải cách hành chính nhà nước ở nước ta và kiện toàn bộ máy Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam nói chung, trong thời gian gần đây, đã có sự chuyển biến theo hướng mang tính chiến lược, đi vào cốt lõi của vấn đề: từ lấy thủ tục làm khâu đột phá, qua thời gian khá dài, đã chọn gốc rễ là thẩm quyền, chức năng; từ sức ép xé rào ở dưới lên đã có sự quyết liệt của chủ trương ở trên xuống; từ cách làm qua các mô hình thí điểm, đã chuyển sang cách làm chú trọng chủ thuyết (conception) minh định, nguyên

lý thông suốt, mô hình lựa chọn sát hợp, để từ đó thống nhất về nguyên tắc và cách thức xây dựng, thực hiện. Đề án quy mô nhất, huy động tổng lực nhất từ trước đến nay về “Chiến lược xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam đến năm 2030, định hướng đến năm 2045” và đi đến Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XIII) về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp

* PGS.TS, Học viện Hành chính Quốc gia

quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới đã tỏ rõ điều đó.

Những câu hỏi đặt ra của vấn đề thường gặp trong phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước, trong tổ chức chính quyền địa phương là làm sao bảo đảm dung hòa giữa thống nhất của hệ thống và chủ động của địa phương; rành mạch về thẩm quyền; phân quyền, phân cấp và kiểm soát.

Hiện nay, nước ta có rất nhiều điều kiện thuận lợi, những yếu tố thúc đẩy phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước: chủ trương thống nhất, liên tục, quyết liệt của Đảng; hướng mở cho phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước của *Hiến pháp* năm 2013; sự quyết tâm triển khai của cơ quan thực hiện quyền hành pháp; toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, xu hướng chung của nhà nước quản trị hiện đại...

Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại các trở ngại, trong đó có trở ngại từ chính mô hình chính quyền địa phương hiện hành. Những cải cách chính quyền địa phương cho đến hiện nay, cùng với những quyết tâm, nỗ lực và kết quả bước đầu, chưa thật sự giải quyết được những cốt lõi của vấn đề. Sự thành công của phân quyền, phân cấp không thể chỉ là quyết tâm phân định rõ và thể chế hóa vào luật thực định nếu không giải quyết được những trở ngại.

2. Những trở ngại trong phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước

Một là, về nhận thức, quan niệm phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước.

Quan niệm phân cấp quản lý ở Việt Nam có nguồn gốc từ khá sớm. Năm 1965, Đảng và Nhà nước chủ trương nghiên cứu và thực hiện cải tiến quản lý kinh tế. Sau 3 năm nghiên cứu, sản phẩm đầu tiên của công cuộc cải tiến quản lý kinh tế là Nghị quyết số 29/CP ngày 02/01/1968 của Chính phủ về vị trí kinh tế của tỉnh, thành phố và những

nguyên tắc, nội dung chính của việc phân cấp quản lý kinh tế cho cấp tỉnh. Thuật ngữ phân cấp được chính thức sử dụng từ năm đó. Kèm theo Nghị quyết số 29/CP có một bản Điều lệ của Chính phủ về phân cấp quản lý kinh tế cho cấp tỉnh, gồm 108 điều khoản.

Những thay đổi gần đây trong *Luật Tổ chức Chính phủ* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019), *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019), các nghị quyết của Chính phủ về đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong quản lý nhà nước với các quy định có tính nguyên tắc, yêu cầu chung về phân cấp, phân quyền, ủy quyền, về quan điểm, mục tiêu, giải pháp là bước tiến mạnh, nhưng nhìn chung, vẫn chưa vượt khỏi tính chất phân cấp quản lý.

Nhận thức, quan niệm về phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước còn chưa thống nhất từ lý luận cho đến luật thực định và thực tiễn thực hiện. Trong luật thực định hiện hành chưa có định nghĩa mang tính quy phạm, giải thích rõ thuật ngữ phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước mà chỉ quy định một số nội dung cụ thể về phân quyền, phân cấp còn ở mức chung và khá phân tán.

Phân cấp quản lý nhà nước giữa những chủ thể nào; giữa Chính phủ với chính quyền tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương hay với UBND tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương; hoặc giữa Chính phủ với các bộ, cơ quan ngang bộ; giữa Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, cơ quan ngang bộ với chính quyền địa phương.

Sự thiếu sáng tỏ thể hiện rõ ở mức độ quy định về phân cấp, quy định về phân quyền, thường gộp lại quy định chung về phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước.

Điều này càng rõ hơn trong các luật chuyên ngành khi xác định trách nhiệm

quản lý nhà nước một cách an toàn cho cơ quan soạn thảo nhưng thiếu cụ thể và khó cho việc phân định thẩm quyền theo công thức chung là UBND các cấp trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về lĩnh vực trên địa bàn.

Về khía cạnh học thuật, có thể thấy, việc phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước theo chiều dọc được tiến hành không xuất phát từ lý thuyết minh định, nguyên lý thông suốt, mô hình lựa chọn sát hợp, để từ đó thống nhất về nguyên tắc và cách làm. Trong khi đó, cách thường được dùng trong thực tế là thí điểm, đi tìm cái riêng; chưa cân nhắc, tiếp thu đúng mức những giá trị chung để rành mạch về lý thuyết, chính sách là đi theo hướng nào, mô hình nào, cách nào.

Trong khi phần lớn các nước nói đến phân quyền giữa trung ương với địa phương là nói đến tự quản, tức là họ thường không có khái niệm chính quyền địa phương mà chỉ có khái niệm tự quản địa phương, kiểm soát tự quản địa phương¹.

Như vậy, phân quyền thực sự cho địa phương, theo xu hướng chung, sẽ dẫn tới tự quản địa phương. Điều này có mâu thuẫn với nguyên tắc hiến định về quyền lực nhà nước là thống nhất. Mặc dù nguyên tắc này, nhấn mạnh chiều ngang giữa 3 quyền, chứ chưa bao quát cả chiều dọc giữa trung ương và chính quyền địa phương, giữa chính quyền địa phương với nhau.

Hai là, về sự đồng nhất đơn vị hành chính lãnh thổ với cấp chính quyền và cơ chế song trùng trực thuộc trong mô hình tổ chức chính quyền địa phương.

Trong nhận thức, luật thực định và thực tiễn ở nước ta vẫn còn có sự đồng nhất đơn vị hành chính lãnh thổ với cấp chính quyền và vẫn còn dấu vết của quy định về nông thôn: cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã. Mô hình

tổ chức nhà nước nói chung, cũng như chính quyền địa phương nói riêng, vẫn chưa hoàn toàn thoát khỏi mô hình chính quyền của *Hiến pháp* năm 1980.

Tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương như là nhà nước thu nhỏ, có đầy đủ các loại cơ quan gần như tương ứng với trung ương. Cho nên, các nỗ lực cải cách bộ máy chính quyền địa phương vẫn chưa thoát khỏi tình trạng lúng túng, chưa đi đến ý nghĩa đầy đủ của mục đích đặt ra là *tinh gọn* và *hiệu quả*. Bên cạnh với vấn đề công kênh, mô hình này, về phương diện bảo đảm sự thống nhất, có thể đặt ra quan ngại, liệu mô hình này có làm vô hiệu sự kiểm tra, giám sát, kiểm soát của trung ương đối với địa phương khi phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước hay không?

Chúng ta đã biết, bộ máy nhà nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Chủ tịch Hồ Chí Minh rất tinh gọn. Không có sự đánh đồng đơn vị hành chính - lãnh thổ với cấp chính quyền địa phương, phân định rõ quản lý nhà nước nông thôn với đô thị.

Ba là, về cơ chế bảo đảm tự chủ của chính quyền địa phương.

Trở ngại này ngược lại với trở ngại trên từ đặc thù của cơ quan hành chính địa phương ở nước ta hiện nay. Tính chất song trùng của Việt Nam, khác với các nước có tính chất loại trừ. Ở hầu hết các nước theo mô hình phân quyền hay tản quyền, các cơ quan nhà nước ở địa phương thực hiện thẩm quyền hoặc chỉ của trung ương (chính phủ) hoặc chỉ của địa phương. Ngược lại, ở Việt Nam các cơ quan nhà nước, các cấp cơ quan hành chính của chính quyền địa phương đều mang tính hai mặt, vừa đại diện cho trung ương thực hiện thẩm quyền của trung ương (Chính phủ) vừa đại diện cho Nhân dân địa phương thực hiện thẩm quyền của địa phương được pháp luật trao cho. Sự

phụ thuộc của cơ quan hành chính ở địa phương theo chiều dọc có làm cho việc phân quyền quản lý giữa trung ương với địa phương; giữa các cấp chính quyền địa phương với nhau, cho dù có ban hành trong luật thực định sẽ trở nên hình thức và rất khó loại trừ sự can thiệp không đúng quy định pháp luật từ trên hay không.

Đó là vấn đề băn khoăn với các trở ngại chính mà theo chúng tôi, việc tháo gỡ chúng mang tính tiên quyết cho việc xác định địa vị pháp lý của các cơ quan quản lý nhà nước trên cơ sở phân định thẩm quyền, hoàn thiện khung pháp lý về phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước.

3. Tháo gỡ những trở ngại cho việc tiếp tục hoàn thiện khung pháp lý về phân quyền, phân cấp

Thứ nhất, thống nhất cách nhìn nhận về phân quyền, phân cấp quản lý nhà nước.

- Về phân định, không trộn lẫn phân quyền với phân cấp. Về phân định phân quyền và phân cấp, trong giới nghiên cứu học thuật đã có những nhận thức tương đối rõ và cũng thống nhất khá rõ về sự thiếu minh định, rõ ràng, nhất quán trong luật thực định, nhất là đối với các nội dung cốt lõi về bản chất, đặc trưng cơ bản, nội hàm, tiêu chí xác định, cơ chế thực hiện; về việc chưa tiếp nối và cụ thể hóa những hiến định khai phóng của *Hiến pháp* năm 2013 trong *Luật Tổ chức Chính phủ* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019), *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019), các luật chuyên ngành và các nghị quyết của Chính phủ.

Phân quyền và phân cấp là hai khái niệm không hoàn toàn tương đồng về tính chất, mục đích và khác nhau về thẩm quyền, cấp độ thể chế và quy trình thực hiện.

Về bản chất, phân quyền là việc Nhân dân thông qua cơ quan dân cử thực hiện

quyền lập pháp phân định và trao quyền cho địa phương những việc về tính chất là của địa phương. Đây không phải chuyển giao nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm, mà là xác định thẩm quyền đúng với vị trí cần có để bảo đảm thống nhất giữa lợi ích quốc gia và lợi ích cộng đồng địa phương, trả về cho địa phương cái cần có. Cần mở rộng thêm cách tiếp cận về phân quyền, không chỉ trong nội bộ Nhà nước mà còn là phân quyền giữa Nhà nước và xã hội², giải quyết tốt hơn quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội. Tiến hành phân quyền theo công thức Nhà nước làm gì, xã hội làm gì, cấp trên làm gì, cấp dưới làm gì và có cơ chế bảo đảm, bảo vệ trước sự can thiệp tùy tiện, không đúng; hoặc ngược lại dồn đẩy lên trên. Từ đó, xác định dựa trên các cơ sở sát thực những vấn đề nào là vấn đề có tính chất địa phương; đồng thời, đưa ra phương pháp, cách thức để xác định chúng³.

Phân cấp là sự phân chia các đơn vị hành chính - lãnh thổ, tổ chức chính quyền địa phương và phân định thẩm quyền hợp lý giữa các cấp chính quyền tương ứng cho phù hợp với chức năng, nhiệm vụ và đặc điểm của mỗi cấp để nhằm thực thi hiệu quả hơn quyền lực nhà nước⁴.

Phân quyền và phân cấp khác biệt nhau về bản chất, cho nên việc phân định thẩm quyền, cơ chế vận hành, điều kiện bảo đảm, cách thức tiến hành không thể giống nhau, mà cần có các cơ chế pháp lý khác nhau. Vì vậy, quy định gộp chung về phân quyền, phân cấp như cách làm hiện nay là chưa hoàn toàn phù hợp. Phân quyền không trộn lẫn với phân cấp quản lý nhà nước và không thực hiện theo cách “chẻ dọc” từ trên xuống, mà theo cách xác định loại trừ.

- Về xác định rõ chủ thể có thẩm quyền phân cấp. Chủ thể có thẩm quyền phân cấp, câu hỏi đặt ra cần giải đáp: giữa Chính phủ

với bộ/cơ quan ngang bộ có quan hệ phân cấp quản lý nhà nước hay chỉ là quan hệ phân công? Và, kéo theo, có phân cấp quản lý nhà nước trực tiếp giữa bộ/cơ quan ngang bộ với chính quyền địa phương không?

Phân cấp quản lý nhà nước là giao một phần quyền quản lý nhà nước cho cấp dưới, quy định nhiệm vụ và quyền hạn cho mỗi cấp. Như thế, hai nội dung cần tập trung trong phân cấp quản lý nhà nước là chuyển giao thẩm quyền cho cấp dưới và xác định thẩm quyền của mỗi cấp, trong đó tổ chức đơn vị hành chính - lãnh thổ là cơ sở của phân cấp quản lý nhà nước⁵. Về nguyên lý, phân cấp quản lý nhà nước là phân giao nhiệm vụ, quyền hạn giữa các hệ cấp gắn với đơn vị hành chính - lãnh thổ.

Giữa Chính phủ với các bộ/cơ quan ngang bộ không tồn tại mối quan hệ gắn với đơn vị hành chính - lãnh thổ như vậy. Cho nên thiết nghĩ, cần nhận diện, đây là mối quan hệ phân công giữa cơ quan hành chính ở trung ương có thẩm quyền chung với cơ quan tham mưu quản lý ngành, lĩnh vực. Tập trung thẩm quyền phân cấp quản lý nhà nước về Chính phủ sẽ tránh được phân tán, thanh lọc tính chất cục bộ ngành, lĩnh vực từ sự bất cập, hạn chế của cơ chế phân công, phối hợp, kiểm soát giữa các cơ quan nhà nước trong xây dựng pháp luật.

Thực tế cho thấy, Chính phủ đã có chủ trương triển khai đẩy mạnh phân cấp nhưng các bộ còn chưa thực hiện triệt để. Điều này thể hiện ở các quy định pháp luật chuyên ngành, nội dung thẩm quyền của các cơ quan trung ương (Chính phủ, bộ, cơ quan ngang bộ) xác định cụ thể, trong khi nội dung thẩm quyền của chính quyền địa phương, mà hầu hết là chỉ quy định thẩm quyền của Ủy ban nhân dân các cấp thì còn khá mờ. Tập trung thẩm quyền phân cấp quản lý nhà nước về Chính phủ còn bảo

đảm tính đồng bộ, hạn chế sự chồng chéo của các quy định phân cấp giữa các ngành, lĩnh vực.

Thứ hai, thoát ly mô hình chính quyền địa phương đồng dạng, như nhà nước thu nhỏ để tinh giản và hiệu quả.

Không lấy đơn vị hành chính - lãnh thổ làm thước đo chính để thiết lập mô hình tổ chức chính quyền địa phương. Không theo cách tổ chức đồng dạng cấp chính quyền địa phương đầy đủ ở tất cả đơn vị hành chính - lãnh thổ để tháo gỡ những trở ngại tiềm ẩn đối với phân quyền, phân cấp từ tính chất song trùng trực thuộc của cơ quan hành chính nhà nước ở địa phương.

Hiến pháp năm 2013 đã có những quy định có tính khai phóng cho đổi mới tổ chức, hoạt động của chính quyền địa phương và phân quyền, phân cấp cho chính quyền địa phương. Quy định “chính quyền địa phương” và “cấp chính quyền địa phương” là cơ sở hiến định để pháp luật quy định sự khác nhau về mô hình tổ chức chính quyền địa phương ở các đơn vị hành chính - lãnh thổ khác nhau, ở các địa bàn khác nhau. Quy định vai trò, chức năng, nhiệm vụ của chính quyền địa phương tổ chức và bảo đảm việc thi hành *Hiến pháp*, pháp luật tại địa phương; quyết định các vấn đề của địa phương do luật định thể hiện nhiệm vụ có tính tự quản cao của chính quyền địa phương nhằm phát huy lợi thế của mỗi địa phương trên thực tế⁶.

Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XIII) về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới đặt vấn đề “phân cấp, phân quyền hợp lý giữa trung ương và địa phương” bên cạnh “cơ bản hoàn thiện tổ chức bộ máy chính quyền địa phương”.

Thứ ba, cần có những định hướng, giải pháp mang tầm chiến lược, huy động tổng lực để xây dựng chiến lược về phân quyền, phân cấp.

Cần có chiến lược về phân cấp, phân quyền với những lý thuyết, mô hình lý thuyết, nguyên tắc, lộ trình tương tự như cách làm Chiến lược xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Chú trọng lý thuyết minh định, nguyên lý thông suốt, mô hình lựa chọn sát hợp, để từ đó thống nhất về nguyên tắc và cách thức xây dựng, thực hiện. Qua tiếp thu các lý thuyết về xu hướng phi tập trung, mô hình chính quyền địa phương, chế độ tự quản, đối chiếu với những điều kiện đặc thù của Việt Nam trong bối cảnh hiện tại, chọn lọc những kinh nghiệm mang tính quy luật, xây dựng lý thuyết phân cấp, phân quyền thống nhất, xuyên suốt từ lý luận cho đến thực tiễn.

Trên cơ sở lý thuyết phân quyền, phân cấp thống nhất, cần nghiên cứu xây dựng, ban hành Luật về tổ chức phân quyền, phân cấp. Để khắc phục tình trạng chưa đồng bộ, còn phân tán, thiếu thống nhất của pháp luật về phân quyền, phân cấp cần có đạo luật tập trung. Trong đó, thể chế hóa đầy đủ và sâu sắc chủ trương của Đảng về đẩy mạnh phân quyền, phân cấp, cụ thể hóa các hiến định khai phóng của *Hiến pháp* năm 2013 cho hoàn thiện tổ chức và hoạt động của chính quyền địa phương và phân quyền, phân cấp, xây dựng các cơ sở vững chắc cho hướng tới minh định thẩm quyền, bảo đảm quản lý thống nhất của Chính phủ, phát huy vai trò chủ động, sáng tạo, tự chịu trách nhiệm của từng chính quyền địa phương. □

Chú thích:

1. *Hiến pháp* Liên bang Nga năm 1993 quy định tự quản địa phương ở Chương 8. *Luật “Về những nguyên tắc tổ chức tự quản địa phương ở Liên bang Nga* 2003 quy định, tự quản địa phương được bảo đảm bằng quyền bảo vệ của

tòa án, nghiêm cấm hạn chế quyền tự quản địa phương. Đồng thời, sửa đổi, bổ sung *Hiến pháp* Liên bang Nga (thông qua trưng cầu dân ý ngày 01/7/2020) tăng cường sự ràng buộc chính quyền địa phương theo hướng kiểm soát mạnh tự quản: “Các cơ quan quyền lực nhà nước có thể tham gia vào hình thành cơ quan tự quản địa phương, bổ nhiệm, bãi nhiệm những người giữ chức vụ của chính quyền địa phương theo quy trình và trong những trường hợp Luật Liên bang quy định” (khoản 1.1. Điều 131).

2. Lương Thanh Cường (2021). *Mở rộng cách tiếp cận phân cấp, phân quyền. Tài liệu Hội thảo Phân cấp, phân quyền Trung ương - địa phương đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia theo hướng hiện đại, hiệu quả*. Học viện Hành chính Quốc gia, Hà Nội, tháng 10/2021.

3. Nguyễn Phước Thọ (2024). *Thực trạng và giải pháp hoàn thiện pháp luật về phân quyền, phân cấp trung ương - địa phương*. Tài liệu Hội thảo Hoàn thiện quy định pháp luật về phân cấp, phân quyền giữa trung ương và chính quyền địa phương ở Việt Nam. Hòa Bình, tháng 3/2024.

4, 5. Nguyễn Cửu Việt, Trương Đắc Linh (2011). *Sửa đổi Hiến pháp: nhìn từ chiến lược phân cấp quản lý*. Tạp chí Khoa học pháp lý, số tháng 3/2011, tr. 4 - 5, 4.

6. Phan Trung Lý (2023). *Xây dựng và hoàn thiện khung pháp luật cho chính quyền địa phương ở thành phố Thủ Đức. Tài liệu Hội thảo khoa học “Thực trạng tổ chức và hoạt động của chính quyền thành phố Thủ Đức”*. Phân viện Học viện Hành chính Quốc gia tại TP. Hồ Chí Minh, tháng 10/2023.

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2022). *Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới*.

2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật.

3. Quốc hội (1980). *Hiến pháp* năm 1980.

4. Quốc hội (2013). *Hiến pháp* năm 2013.

5. Quốc hội (2015, 2019). *Luật Tổ chức Chính phủ* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019)

6. Quốc hội (2015, 2019). *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019).